

Červenec 2023

VLÁDNÍ PIRÁTI: MEZI REBELSTVÍM A KONFORMITOU

Karel Sál

Shrnutí

Už je to rok a půl, co celostátní fórum Pirátů schválilo vstup do vlády. Tři ministerská křesla (místní rozvoj, zahraničí a pro legislativu) asi nebylo to pravé ořechové, v co špičky pirátské strany před volbami doufaly, ale výkon pirátských ministrů díky přešlapům ostatních koaličních partají (hl. KDU-ČSL a STAN) nevypadá špatně. Jenže, co se v tuto chvíli může zdát jako solidní výkon, se může rychle změnit v katastrofu. Problémy v politickém prostředí totiž mají tendenci probublávat pod povrchem a rozpory se většinou provalí až před volbami, kdy dochází ke zúčtování s vedením strany.

Tato analýza se zaměří na pozici Pirátské strany ve vládě, na okolnosti, které mohou negativně ovlivnit vnímání jednotlivých pirátských ministrů straníky a sympatizanty a také si připomeneme neslavný osud Strany zelených, která podobně jako Piráti vsadila na kritiku a angažmá ve vládě ji zlomilo vaz.

Češi táhnou

Čeští Piráti jsou nejúspěšnější stranou této rodiny v Evropě. Pokud se podíváme na výsledky 31 členů pirátské internacionály¹ v národních volbách od roku 2006, kdy vzniká první strana tohoto typu ve Švédsku, tak partaj pod vedením Ivana Bartoše dosahuje dlouhodobě nejlepších výsledků v EU. Podobně úspěšná je pouze pirátská strana na Islandu, která ve volbách v roce 2016 získala 10 z 63 křesel v Althingu (Hagstofa Íslands, 2016: 2). Ostatní členové pirátské internacionály jsou subjekty s mizivými či diskutabilními úspěchy.

Pro české Piráty byly úspěchem hlavně parlamentní volby v roce 2017 (22 poslanců), následujícího roku senátní volby (2 senátoři: Lukáš Wagenknecht na Praze 8 a Adéla Šípová na Kladně) a ty evropské v roce 2019 (3 křesla europoslanců: Marcel Kolaja, Markéta Gregorová a Mikuláš Peksa). Rok 2021 už tak úspěšný nebyl (4 poslanci: Jakub Michálek, Olga Richterová, Ivan Bartoš a Klára Kocmanová). Negativní tendenci můžeme vidět i v dalších volbách, například v těch senátních v roce 2022 (8 kandidátů a žádné křeslo) a v komunálních (ztráta některých bašt: např. Mariánské Lázně a stagnace v Praze; ČSÚ 2017; 2018a; 2018b; 2022a; 2022b). Zdá se, že dobře u Pirátů už bylo.

Nejvíce je samozřejmě boleli již zmíněné parlamentní volby v roce 2021, kdy drtivou část křesel získali koaliční Starostové a nezávislí. Právě povolební dění a poměrně otevřená vnitrostranická diskuze nám umožnila nahlédnout do dynamiky mocenských vztahů v této relativně nové parlamentní straně.

Strana zelených v černé

Obrovský úspěch a euforii po vstupu do Poslanecké sněmovny v roce 2017 o 4 roky později vystřídala kocovina. Co ještě v lednu 2021 vypadalo jako drtivé vítězství a první pirátský premiér na světě, se v povolební večer ukázalo jako strategická katastrofa. Z 37 mandátů, které získala koalice PirSTAN, celých 33 křesel bral koaliční partner (ČSÚ, 2021). Kyselý úsměv Ivana Bartoše mluvil sám za sebe a všem bylo jasné, že halasně propagovaná koalice se STAN byla nakonec mnohem horším řešením, než kdyby strana šla do voleb samostatně.

Citelný neúspěch povzbudil kritiky Bartošova vedení. Členská základna sice společně odhlasovala vstup do koalice, odpůrci ale vytrvale poukazovali na nevyváženou diskuzi, kdy vedení strany jasně preferovalo vládu a jiné varianty systematicky torpédovalo (Jiránek, 2020). Bohužel pro Piráty historie těmto kritikům dala za pravdu. Špatně rozvržené kandidátky, zejména pak kombinace lokálně známých tváří Starostů a nepřilíh oblíbených pirátských nominantů způsobila, že partaj skončila s historicky nejmenším poslaneckým klubem.

Piráti se v současné době nacházejí v analogicky podobné situaci jako Strana zelených po volbách v roce 2006. Zelení v té době vsadili na energického Martina Bursíka, který se netajil jinou politicko-strategickou orientací než zbytek strany, což Zelené vyneslo do parlamentu a do druhé vlády Mirka Topolánka. Jenže vláda s ODS a hlavně členskou organizací kritizovaná odchylka od prosazování vlastního programu způsobila dezintegrační tendence a nakonec také pád Strany zelených samotné. Rebelům (hl. Daně Kuchtové a Matěji Stropnickému) se nelíbil přílišný vliv Bursíkovy kliky a hlavně účast

---

¹ Belgie, Brazílie, Česká republika, Estonsko, Francie, Chile, Itálie, Izrael, Katalánsko, Lucembursko, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Nový Zéland (2 strany: Pirate Party of New Zealand a Internet Party New Zealand), Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rusko, Řecko, Slovensko (2 strany: Slovenská Pirátska Strana a Pirátska strana – Slovensko), Srbsko, Švýcarsko, Tunisko, Turecko (2 strany: Pirate Party of Turkey a Pirate Party Turkey), Ukrajina, USA a Venezuela (Pirate Parties International, 2023).

v čistě pravicové vládě, která byla silně nestabilní, jelikož vznikla pouze díky dvěma přeběhlíkům z ČSSD. Říci, že podobný osud čeká i Piráty, jelikož jako spíše liberální středo-levicová strana šli do holportu s ODS, pravičáky a konzervativci, je samozřejmě naivní. Na druhou stranu můžeme vidět některé varovné signály, které by vedení strany rozhodně nemělo přehlížet.

Rozpory na palubě

První pnutí vzniká mezi vedením strany a členskou základnou. I přes schválení jednotlivých povolebních strategií stranickým referendem nejsou vztahy úplně ideální. Neúčastněného pozorovatele jistě zaujal případ Jany Michailidu, před časem ještě členky republikového výboru Pirátů. To, že někteří pirátští funkcionáři jsou duší anarchisté a nadšení levicoví aktivisté, není žádné tajemství a antifašistická minulost Ivana Bartoše to jen potvrzuje. Takže znalého člověka nepřekvapí, že někteří členové mohou navštívit i takové akce, jako jsou Dny antikapitalismu (Beranová, 2023). Mnohem zajímavější než účast Jany Michailidu na akci nepřilíš populárního politického hnutí je způsob, jakým se vedení strany s touto rebelkou vypořádalo.

Ivan Bartoš na to šel pěkně od podlahy. Místo toho, aby jako předseda strany se za členku postavil a poukázal na jeden z pilířů pirátské iniciativy, kterým je respektování svobody slova za každých okolností (Uppsala Declaration, 2009), tak jednání Michailidu označil za „*hloupou a prvoplánovitou provokaci*“ (Beranová, 2023). Vzkaz předsedy strany Pirátům je jasný: kdokoliv ohrožuje obraz Pirátů jako konformní strany, ve které nemají místo politické extrémů nalevo ani napravo, může mít problém. To v partaji, která vyrostla z anarchistických kruhů (jak na domácí, tak hlavně na mezinárodní scéně) je silná káva a část levicověji orientovaných straníků to jen tak nepřekousne.

Druhý varovný signál je způsob, jakým vedení strany lpí na účasti ve vládě. Piráti šli do vyjednávání se SPOLU těžce oslabeni, takže získané posty (hlavně ministerstvo zahraničí) mohou vydávat za velký úspěch vyjednávacího týmu v čele s předsedou. Na druhou stranu personální obsazení (zejm. na pozici ministra spravedlnosti – psali jsme [zde](#)) vyvolává v stranících, kteří na hlídání ostatních tradičních politiků vlastně vyrostli, pocit kognitivní disonance. Proč by měli podporovat vládu a jejího ministra, proti kterému se vymezuje Unie státních zástupců a k odchodu vyzývá i Transparency International? Proto také Piráti na svém fóru odhlasovali usnesení, podle kterého „*setrvání Pavla Blažka ve funkci ministra spravedlnosti ohrožuje důvěru ve spravedlnost a právní stát České republiky i plnění cílů programového prohlášení vlády ČR.*“ (Stuchlíková, 2023) Z tohoto důvodu se předseda Bartoš již dvakrát setkal s premiérem Petrem Fialou. Blažkovi předal 5 otázek, které by měl zodpovědět, aby se z podezření ze střetu zájmů a podivných machinací okolo brněnské kauzy ODS vyvázal (ČTK 2023). Jenže tím to asi skončilo.

Vedení Pirátů nemá zájem rozdmýchávat spor ve vládě, jelikož je jasné, že sám Blažek je mnohem silnějším hráčem než samotný premiér a jít do křížku s člověkem, který vlastně vládu drží pohromadě, je více než ošemetné. Tento rozpor patrně v Pirátech zůstane nejen během kampaně do evropských voleb, ale i v dalších letech. Co to udělá s pravověrnými členy, kteří se domnívají, že boj proti korupci a mafiánským postupům v politice je prvořadým cílem strany, to ještě uvidíme. Jedno je jisté: vedení strany z toho bude mít ještě hodně těžkou hlavu.

Zdroje

- Beranová, K. (2023). Bartoš tepe pirátskou „komunistku“ za účast na Dnech antikapitalismu. Novinky.cz. 22. 5. 2023, 10:16. <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-bartos-tepe-piratskou-komunistku-za-ucast-na-dnech-antikapitalismu-40432256>
- ČSÚ (2017). Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017. volby.cz. <https://volby.cz/pls/ps2017/ps?xjazyk=CZ>
- ČSÚ (2018a). Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 5.10. – 6.10.2018. volby.cz. <https://volby.cz/pls/senat/se?xjazyk=CZ&xdatum=20181005>
- ČSÚ (2018b). Volby do zastupitelstev obcí 05.10. - 06.10.2018. volby.cz. <https://volby.cz/pls/kv2018/kv?xjazyk=CZ&xid=1>
- ČSÚ (2021). Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 8.10. – 9.10.2021. volby.cz. <https://volby.cz/pls/ps2021/ps?xjazyk=CZ>
- ČSÚ (2022a). Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 23.9. – 24.9.2022. volby.cz. <https://volby.cz/pls/senat/se?xjazyk=CZ&xdatum=20220923>
- ČSÚ (2022b). Volby do zastupitelstev obcí konané 23.09. – 24.09.2022. volby.cz. <https://volby.cz/pls/kv2022/kv?xjazyk=CZ&xid=1>
- ČTK (2023). Blažek musí splnit pět podmínek, uvedl Bartoš po schůzce. Seznamzpravy.cz. 29. 6. 2023, 21:35. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-blazek-musi-splnit-pet-podminek-vedl-bartos-po-schuzce-233425>
- Hagstofa Íslands (2016). General elections to the Althingi 29 October 2016. 20. 12. 2016. https://hagstofan.s3.amazonaws.com/media/public/624309dc-8e83-4284-bea4-4f853b99d2a0/pub_doc_Y6RyEiZ.pdf
- Jiránek, M. (2020). Srovnání samostatné a koaliční cesty – Stream 7, verze 2.0. Dokument vypracovaný Českou pirátskou stranou v rámci Analýzy možných postupů pro volby 2021. 11. 11. 2020. <https://forum.pirati.cz/download/file.php?id=27047&sid=452e89c43fd7b323118a15541ac9208f>
- Pirate Parties International (2023). Pirate Parties. <https://pp-international.net/pirate-parties/>
- Stuchlíková, L. (2023). Piráti chtějí konec Blažka, jako ministr podle nich ohrožuje spravedlnost. 19. 6. 2023, 20:44. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-pirati-schvalili-usneseni-proti-blazkovi-jako-ministr-podle-nich-ohrozuje-spravedlnost-232756>
- Upsalla Declaration (2009). European Pirate Platform 2009. https://web.archive.org/web/20100908223042/http://www.piratpartiet.se/nyheter/european_pirate_platform_2009

Autor

KAREL SÁL

Analytik

Karel Sál vystudoval politologii na Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, kde v roce 2016 obhájil disertační práci s názvem Demokracie v krizi nezájmu: účinky využití internetových voleb ve volebním procesu vybraných zemí. Odborně se zabývá problematikou e-Governmentu, internetovými volbami a informační svobodou. Je autorem několika odborných článků, vystupuje na mezinárodních konferencích a je zakladatelem a editorem think-tanku e-politics.cz.

Vydavatel

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

Posláním Institutu je zkvalitňování českého politického a veřejného prostředí prostřednictvím profesionální a otevřené diskuse a vytvoření živé platformy, která pojmenovává zásadní problémy, vypracovává jejich analýzy a nabízí recepty pro jejich řešení formou spolupráce expertů a politiků, mezinárodních konferencí, seminářů, veřejných diskuzí, politických a společenských analýz dostupných celé české společnosti. Jsme přesvědčeni, že otevřená odborná diskuse a poznání podstaty a příčin jednotlivých problémů jsou nutným předpokladem jakéhokoli úspěšného řešení problémů současné společnosti.

Martinská 2, 110 00 Praha 1

+420 602 502 674

www.politikaspolecnost.cz

office@politikaspolecnost.cz